

In dit beleidsplan leggen wij als school vast hoe wij de ondersteuning van dyslectische leerlingen vormgeven. Dit dyslexiebeleidsplan is een groeidocument ; we zullen het regelmatig bijstellen.

Dit plan geeft richting en steun aan het handelen van de leerkrachten, de ict-coach en de ib-er in de dagelijkse praktijk. Het hanteren van gezamenlijke afspraken over de ondersteuning van leerlingen met lees- en spellingproblemen, is toonaangevend voor protocol dyslexie De Bron.

Doel en uitgangspunten van het dyslexiebeleid

Onze gezamenlijke visie stuurt ons in het werken met onze leerlingen. Onze visie op onderwijs is richtinggevend voor ons dyslexiebeleid.

De zorg voor de leerlingen is met name gericht op het voorkomen van problemen door vroegtijdige signalering en afstemming op dat wat kinderen nodig hebben.

Goed kunnen lezen en spellen is belangrijk om te kunnen functioneren in onze geletterde maatschappij. Technisch lezen en spellen ontwikkelen zich niet bij alle leerlingen spontaan. Het zijn aangeleerde vaardigheden die het resultaat zijn van gericht en instructief onderwijs. De lees- en spellingontwikkeling is dan ook niet los te zien van het onderwijssysteem, waarin in een doorgaande lijn en door de schooljaren heen aan deze vaardigheden wordt gewerkt.

Binnen het bieden van goed lees- en spellingonderwijs stellen wij het omgaan met verschillen tussen leerlingen ons als doel middels :

- het geven van instructief en doelgericht lees- en spellingonderwijs
- het effectief gebruik maken van een methode
- het inplannen en uitvoeren van voldoende lees- en leertijd
- het bieden van een stimulerende leeromgeving
- het werken in een doorgaande lijn.

Doelgroep van het beleid: de dyslectische leerling

Effectief lees- en spellingonderwijs, waarbij problemen vroegtijdig worden gesignaleerd en aangepakt, kunnen lees- en spellingproblemen bij een groot deel van de leerlingen voorkomen. Toch zullen er altijd leerlingen zijn die ondanks goed leesonderwijs met aandacht voor verschillen tussen leerlingen (zorgniveau 1), intensivering van inhoud instructie- en oefenmomenten (zorgniveau 2) en extra inzet van specifieke lees- en spellinginterventies in extra tijd(zorgniveau 3) , problemen met lezen/spellen blijven houden : dit zijn leerlingen bij wie mogelijk sprake is van dyslexie.

Wat is dyslexie?

Bij leerlingen met dyslexie is sprake van een ernstige lees-en spellingachterstand, die blijkt uit een onvolledige en/of moeizame automatisering van het lees-/spellingproces, ondanks goed onderwijs. Dyslexie is een specifieke leerstoornis met een neurologische basis, waarbij de kern van het probleem ligt in het vlot lezen en spellen van woorden.

Bij leerlingen met dyslexie is het lees-/spellingprobleem hardnekkig, wat door middel van herhaalde toetsafname over een langere periode moet worden aangetoond. Hardnekkigheid

blijkt als extra, planmatige en intensieve didactische maatregelen en remediërende inspanningen nauwelijks leiden tot een verbetering van de lees-/spellingvaardigheid. Didactische hardnekkigheid kan worden aangetoond wanneer een leerling nauwelijks vooruitgang boekt op genormeerde toetsen gedurende ten minste een half jaar intensieve begeleiding. Onder intensieve begeleiding verstaan we ten minste drie keer per week 15 minuten extra begeleiding volgens een planmatige, effectief gebleken aanpak.

Leerling, ouders en leerkrachten dienen te accepteren dat dyslexie een blijvende leerstoornis is. De mate waarin een kind er last van heeft, is afhankelijk van zijn leeftijd, het onderwijsaanbod en zijn intellectuele mogelijkheden om de lees-/spellingproblemen te compenseren.

De problemen van dyslectische leerlingen zullen echter vaak niet beperkt blijven tot problemen met lezen en schrijven. Dyslexie heeft invloed op het hele cognitieve functioneren, op de informatieverwerking en – als ze op school niet op tijd wordt onderkend- op de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerling.

Een leerling is voor onze school dyslectisch als de leerling in het bezit is van een officiële dyslexieverklaring afgegeven door een GZ-psycholoog.

Een doorgaande leeslijn voor groep 1 t/m 8.

Leerkrachten van groep 1 en 2 bereiden leerlingen voor op het aanvankelijk technisch lezen in groep 3. Uitgangspunt vormt hierbij de methode Kleuterplein. De vorderingen van de leerlingen worden systematisch gevolgd met de signaleringslijsten van de methode Kleuterplein (komen overeen met de checklisten van het Protocol Leesproblemen en Dyslexie.

Er wordt aandacht besteed aan mondelinge taalvaardigheid, fonologisch en fonemisch bewustzijn, kennis van geschreven taal/letterkennis, woordenschat en begrijpend luisteren.

In groep 3 staat het aanvankelijk technisch lezen centraal. Streefdoel is dat 95 % van alle kinderen aan het eind van groep 3 leest op instructieniveau AVI-E3

Op onze school wordt de methode Leessleutel gebruikt.

De signaleringsmomenten zijn de signaleringsmomenten uit het Protocol Leesproblemen en Dyslexie.

Vanaf Februari gebruiken wij de methode BOUW in de groepen 3 en 4 ! Deze methode helpt onnodige diagnoses dyslexie te voorkomen bij meer dan de helft van de leerlingen met een dubbel risico. Bij leerlingen met een enkelvoudig risico - omdat thuis bijvoorbeeld weinig gelezen wordt of vanwege anders taligheid kwamen leesproblemen vrijwel geheel niet meer voor na afronding van de oefeningen, in tegenstelling tot groepen leerlingen die geen interventie met Bouw! kregen.

Bouw! is bedoeld voor leerlingen met een risico op leesproblemen.

Vanaf groep 4 staat het technisch voortgezet lezen centraal. Streefdoel voor E4 is dat 95 % minimaal functioneert op instructieniveau E4. Het technisch leesproces moet rond het negende jaar afgerond zijn. Kinderen, die dan nog niet op AVI-E6 niveau lezen, blijven moeite houden met lezen.

Daarnaast blijft het belangrijk om in groep 6, 7 en 8 het technisch leesniveau van AVI-E6(E7) te blijven onderhouden om terugval te voorkomen.

Schoolbreed wordt in de groepen 4 t/m 8 de methode Estafette gebruikt.

In januari en juni vinden meetmomenten plaats. (DMT en AVI) Het concrete toetsoverzicht staat vermeld in de toetskalender 'Technisch lezen'. Eenduidige afspraken betreffende het afnemen van methodegebonden toetsen en Citotoetsen, bij leerlingen met dyslexie staan vermeld in het zorgdocument toetsafspraken speciale leerlingen.

Schoolbreed vindt er tussentijdse evaluatie plaats in februari en in juni nadat de DMT, en AVI- toetsen en eventueel Technisch lezen- : Leestechneik(in gr. 3) en/of Leestempo (gr. 3 t/m 8) zijn afgenomen. Er worden verklaringen gezocht waarom er onvoldoende ontwikkeling op leerling- groeps- en schoolniveau behaald zijn en welke acties er zullen volgen.

Leerlingen met gediagnosticeerde dyslexie

Wanneer uit observatie door de leerkracht, de gegevens van de signalering en meetmomenten het leesproces van de leerling stagneert wordt het leesonderwijs voor de betreffende leerling uitgebreid met extra leestijd en intensievere instructie.

Dit aanbod wordt vastgelegd en geëvalueerd in het groepsplan. Werpt dit aanbod nog onvoldoende vruchten af dan wordt in overleg met de ouders een logopedisch en vervolgens een dyslexieonderzoek aangevraagd.

Heeft de leerling een dyslexieverklaring dan streven wij er als school naar zoveel mogelijk samen te werken met de logopedist of behandelend dyslexiespecialist. In een structureel overleg stemmen wij, binnen de mogelijkheden van b.s. De Bron, ons aanbod af op het aanbod van de logopediste of dyslexiespecialist. Structurele evaluatie samen met de logopediste en de ouders over de behaalde resultaten wordt gehouden door de leerkracht (zorgniveau 3). Evaluatie van een dbc (=diagnose behandel combinatie) vindt plaats op zorgniveau 4 waarbij de i.b. deelneemt aan het evaluatiemoment.

Dyslectische leerlingen op De Bron :

- maken gebruik van compenseren en dispensereren: -meer tijd, -minder opdrachten -vrijstellen van een taak, -werken met een maatje tijdens momenten dat er gelezen moet worden, -visuele ondersteuning tijdens instructie en inoefening; b.v. gebruikmaken van mindmap;
- krijgen minimaal 1 (á 2) keer per week extra instructie (en verwerking) spelling ;
- krijgen 2 á 3 keer per week extra leestijd ;
- kunnen gebruik maken van vergrote versies ;
- ontvangen een begeleidingsaanpak die afgestemd is op de aanpak van de logopediste of externe dyslexiespecialist (b.v. methode 'Taal in blokjes')
- krijgen extra oefentijd voor spelling op de computer (Zorgcompleet, BLOON);
- mogen gebruik maken van het spellingregelboekje / placemat tijdens inoefenen en verwerking;
- mogen, bij 't maken van de teksten en toetsen van begrijpend lezen gebruik maken van het voorleesprogramma Claroread voor lln uit gr. 6 t/m 8 ;
- mogen de toetsen voor begrijpend lezen, indien ze geen gebruik wensen te maken van het voorleesprogramma Claroread, direct voorafgaand aan toets, zelfstandig lezen en met een gekleurde stift woorden arceren, die hen houvast bieden bij het volgen van het verhaal en woorden met andere kleur arceren, die zij niet kunnen lezen. Daarnaast wordt de toets in delen afgenomen;

In groep 5 wordt gestart met 't aanleren van deze handelingen.

- krijgen, evenals alle leerlingen op De Bron, extra tijd voor het maken van toetsen;
- krijgen een tafeltjeskaart indien automatisering van de tafels een groot probleem vormt, tijdens verwerking en inoefening;
- krijgen opdrachten in parten aangeboden (indien mogelijk);
- kunnen wanneer ze, in combinatie met een officieel vastgestelde motorische handicap, het onderwijs aanbod niet kunnen volgen, b.v. ter ondersteuning van de schrijfmotoriek, gebruik maken van een laptop (eigendom van school)
- krijgen géén scholing inzake het aanleren van type vaardigheden; dit is een verantwoordelijkheid van ouders ; school geeft (enkel) advies
- krijgen meerdere hulpmiddelen (o.a. vergrote versie, diverse aanwijskaartjes, enz.) aangeboden, zodat ze zélf kunnen kiezen welk hulpmiddel de meest optimale ondersteuning biedt.
- krijgen vanaf groep 6 : pre-teaching van teksten begrijpend lezen 'nieuwsbegrip' en WO, door gebruik te maken van voorleesprogramma ClaroRead . Vanaf week 3 in leerjaar 6 wordt gebruik voorleesprogramma ClaroRead aangeleerd door leerkracht (en/of taal-leesspecialist), a.d.h.v. instructiekaarten. We streven ernaar om gebruik van mindmapping-/ webbingprogramma Inspiration vanaf groep 5. De ICT-er is expertisepunt voor de OCR scans, 't voorleesprogramma Claroread en 't mindmappingprogramma Inspiration ;
- hebben de mogelijkheid om de toepassingsmogelijkheden van het compenserend middel ook thuis te kunnen gebruiken. (b.v. advies t.a.v. aanschaf/gebruik laptop / stick)
- krijgen in groep 7 en 8 de mogelijkheid om gebruikt te maken van de gesproken versie of digitale toets Entree- Eindtoets basisonderwijs;
- nemen (vanaf groep 6) deel aan een zelfsupportgroep, Hiermee streven we ernaar om
  - a. leerlingen met een technisch lees- en/of spellingprobleem zelfredzaam te maken voor huidig het onderwijs en vervolgonderwijs.(b.v. dyslexiepasje, voorrang bij gebruik van gereserveerde computers)
  - b. leerlingen met een technisch lees- en/of spellingprobleem weerbaar te maken voor nu en de toekomst.Deze zelfsupportgroep wordt begeleid door de taal-leesspecialist. We streven ernaar om 8x per schooljaar samen te komen

School zorgt voor randvoorwaarden :

- bieden van tijd én ruimte ; middels klassenmanagement
- bieden van ondersteuning van programma (middels instructiekaarten en coöperatieve scholing)
- bieden van (veilig) pedagogisch klimaat : spreekbeurten, inzet van survivalgids,
- investeert in vaardigheden, attitude en beeldvorming bij leerkrachten, ouders, kinderen (school- en woonomgeving)
- het aanreiken van het digitale lesaanbod (inscannen en OCR verwerking), met hulp van ouders
- zorgen voor aanvullende software: NIB Zorgpakket, Inspiration en Gynzy

mei 17